

HISTORIA

.....

Test składa się z 15 zadań. Czytaj uważnie treść poleceń. Wybierz poprawną odpowiedź i zamaluj znajdujący się obok niej kwadracik. Jeśli się pomylisz, otocz kółkiem błędnie zamalowany kwadracik i zamaluj właściwy.

Zadanie 1. (0–1)

Przeczytaj tekst w ramce i zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Sobór w Trydencie został zwołany przez papieża Pawła III w odpowiedzi na reformację. Nastąpiło to 28 lat po wystąpieniu Marcina Lutra przeciwko sprzedaży odpustów. Obrady soboru przebiegały w trzech turach. Każda z nich odbywała się za pontyfikatu innego papieża. Po śmierci papieża Pawła III w 1549 roku pracami soboru kierował Juliusz III, a następnie Pius IV.

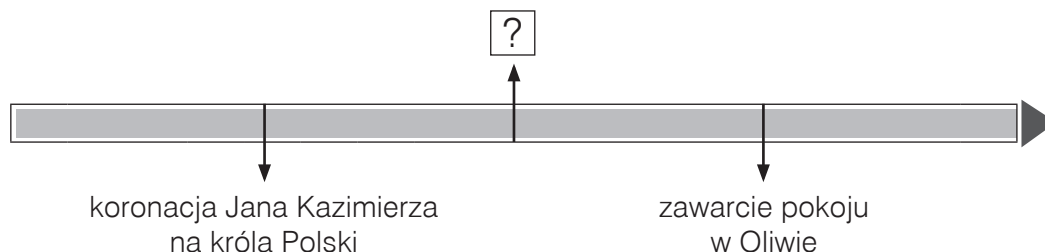
Prace soboru trydenckiego rozpoczęły się w

- A. II połowie XV wieku.
- B. I połowie XVI wieku.
- C. II połowie XVI wieku.
- D. I połowie XVII wieku.

Zadanie 2. (0–1)

Przeczytaj tekst, przyjrzyj się osi czasu i zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Za panowania Zygmunta II Augusta Rzeczpospolita przyłączyła Inflanty i umocniła swoją pozycję nad Morzem Bałtyckim. Za rządów króla Zygmunta III Wazy wojska polskie i litewskie odniosły wielkie zwycięstwa pod Kircholmem i Oliwą, ale straciły kontrolę nad dużą częścią Inflant. Za Jana II Kazimierza armia szwedzka zajęła znaczącą część terytorium Rzeczypospolitej. Jednak Szwedzi nie zdołali zdobyć Jasnej Góry. Był to punkt zwrotny w przebiegu wojny zakończonej podpisaniem pokoju w Oliwie. Na jego mocy – mimo wycofania się obcych wojsk – Rzeczpospolita zrzekła się prawa do Inflant.

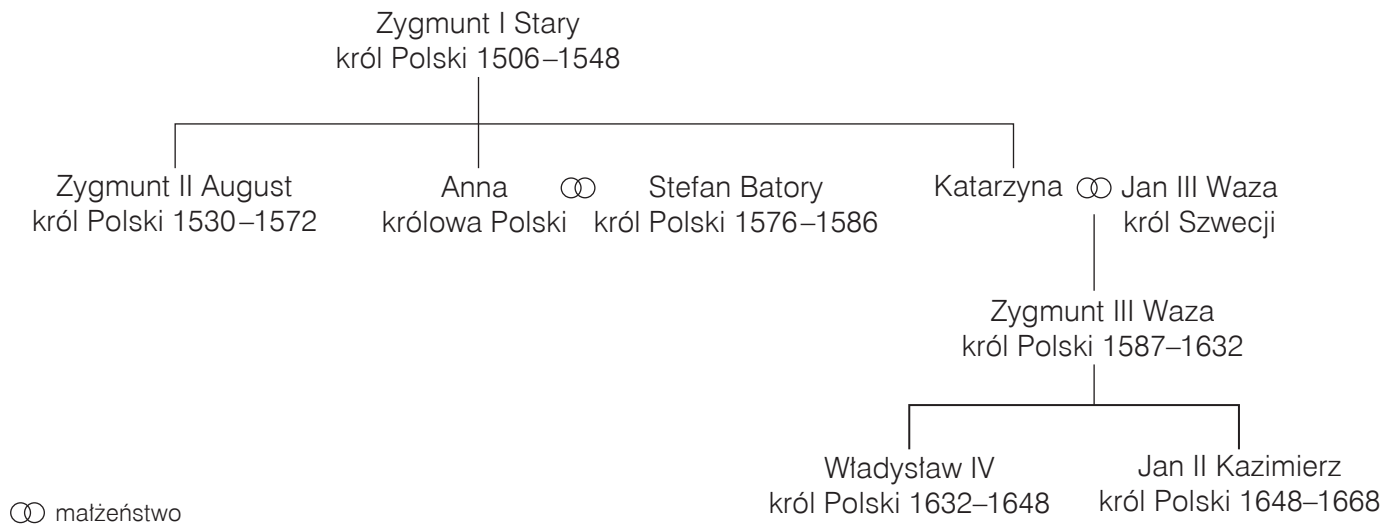
Wydarzenie, które zaznaczono na osi czasu znakiem zapytania, to

- A. przyłączenie Inflant do Rzeczypospolitej Obojga Narodów.
- B. oblężenie przez Szwedów klasztoru na Jasnej Górze.
- C. pokonanie floty szwedzkiej w bitwie pod Oliwą.
- D. zajęcie północnych Inflant przez Szwecję.

Zadanie 3. (0–1)

Przeczytaj tekst w ramce, przyjrzyj się tablicy genealogicznej i zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Wielką smutą nazwano jeden z najtrudniejszych okresów w dziejach Rosji. Pod rządami Borysa Godunowa, który objął władzę u schyłku XVI wieku, państwo pogrążyło się w chaosie. Kryzys zakończył się w pierwszym ćwierćwieczu XVII wieku, kiedy na tron w Moskwie wstąpił Michał Romanow.

W czasie gdy w Rosji trwała *wielka smuta*, w Polsce panował

- A. syn Zygmunta I Starego.
- B. mąż córki Zygmunta I Starego.
- C. wnuk Zygmunta I Starego.
- D. prawnuk Zygmunta I Starego.

Zadanie 4. (0–1)

Przeczytaj tekst w ramce i wykonaj polecenie.

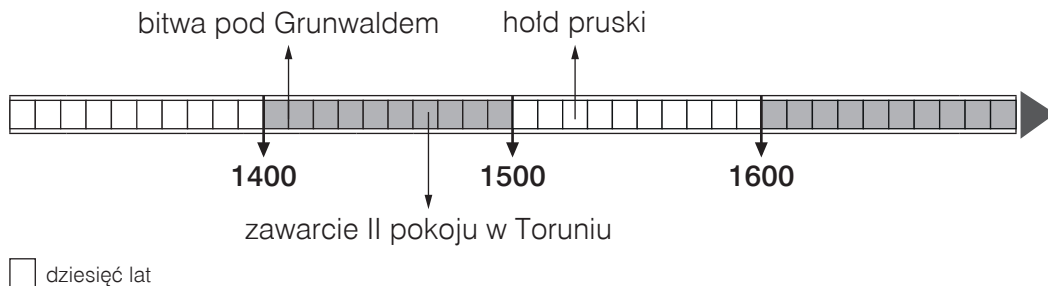
Na przełomie XV i XVI wieku europejscy żeglarze odkrywali nieznanne szlaki wodne. Drogę dookoła świata wyznaczyła wyprawa Ferdynanda Magellana. W 1519 roku ten portugalski żeglarz skierował na zachód swoje statki wypływające z Hiszpanii, podobnie jak to zrobił 27 lat wcześniej Krzysztof Kolumb. Żeglarze Magellana przepłynęli Ocean Atlantycki oraz – jako pierwsi Europejczycy – Ocean Spokojny. Następnie po przepłynięciu Oceanu Indyjskiego, który w 1498 roku pokonała wyprawa Vasco da Gamy, dotarli do wybrzeży Afryki. Po trzech latach do portu w Hiszpanii powrócili zaledwie kilkunastu uczestników tej podróży. Nie było wśród nich Ferdynanda Magellana.

Zaznacz ciąg wydarzeń ułożonych w kolejności chronologicznej.

- A.** dotarcie pierwszej wyprawy Krzysztofa Kolumba do Ameryki → rozpoczęcie wyprawy Ferdynanda Magellana dookoła świata → wpłynięcie wyprawy Vasco da Gamy na Ocean Indyjski
- B.** wpłynięcie wyprawy Vasco da Gamy na Ocean Indyjski → rozpoczęcie wyprawy Ferdynanda Magellana dookoła świata → dotarcie pierwszej wyprawy Krzysztofa Kolumba do Ameryki
- C.** rozpoczęcie wyprawy Ferdynanda Magellana dookoła świata → dotarcie pierwszej wyprawy Krzysztofa Kolumba do Ameryki → wpłynięcie wyprawy Vasco da Gamy na Ocean Indyjski
- D.** dotarcie pierwszej wyprawy Krzysztofa Kolumba do Ameryki → wpłynięcie wyprawy Vasco da Gamy na Ocean Indyjski → rozpoczęcie wyprawy Ferdynanda Magellana dookoła świata

Zadanie 5. (0–2)

Przyjrzyj się osi czasu i wykonaj polecenie.

Zaznacz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

I. II pokój w Toruniu podpisano w 1411 roku.

TAK

NIE

II. Od bitwy pod Grunwaldem do hołdu pruskiego upłynęło ponad sto lat.

TAK

NIE

Zadanie 6. (0–1)

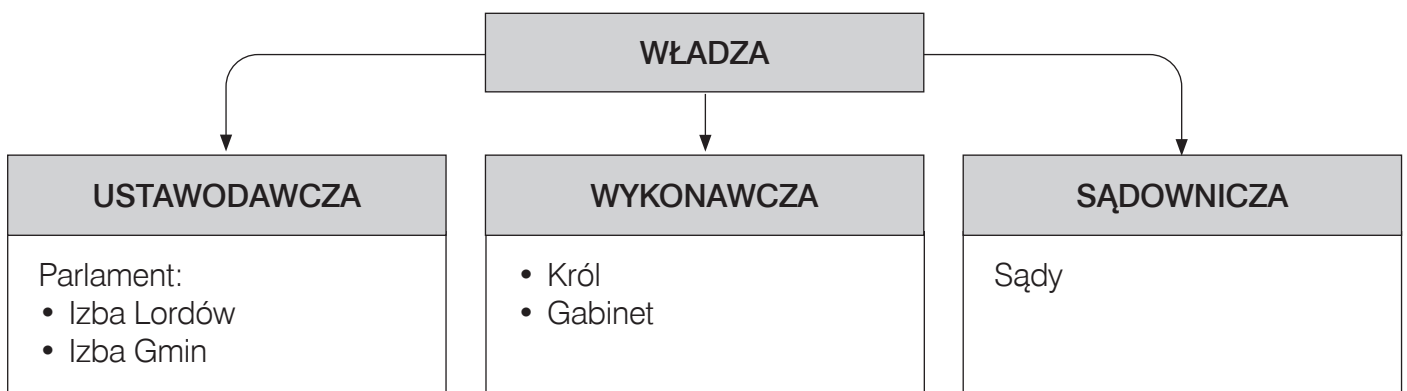
Przeczytaj tekst w ramce, przyjrzyj się ilustracji i zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Karol Monteskiusz, *O duchu praw*

W każdym państwie istnieją trzy rodzaje władzy [...]. Mocą pierwszej [...] prawodawca stanowi prawa na jakiś czas albo na zawsze i poprawia albo usuwa te, które istnieją. Mocą drugiej wydaje wojny lub zawiera pokój, wysyła lub przyjmuje poselstwa, umacnia bezpieczeństwo, uprzedza najazdy. Mocą trzeciej karze zbrodnie lub sędzi spory poddanych. Tę ostatnią władzę można nazwać władzą sądenia; drugą zaś po prostu władzą wykonawczą państwa.

Źródło: Monteskiusz, *O duchu praw*, tłum. T. Boy-Żeleński, księga XI, rozdział VI, s. 81, www.wolnelektury.pl [dostęp: 6.03.2020].

USTRÓJ ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA WIELKIEJ BRYTANII

W Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii przyjmowanie przedstawicieli obcych państw należało do uprawnień

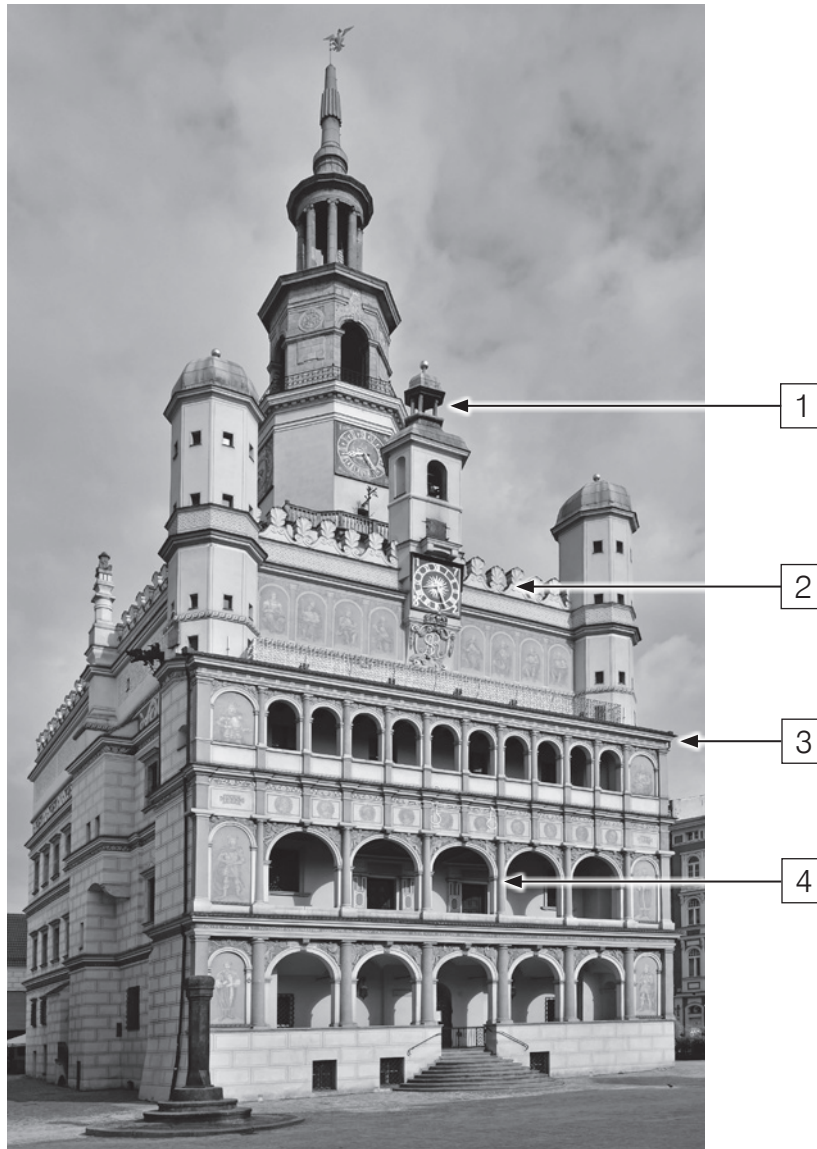
- A. Izby Lordów.
- B. Izby Gmin.
- C. króla.
- D. sądów.

Zadanie 7. (0–1)

Przeczytaj informacje w ramce, przyjrzyj się ilustracji, a następnie zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Attyka to charakterystyczny element renesansowych budowli. Występowała najczęściej w formie dekoracyjnej ścianki. Ozdabiała górną część budynku i zastępowała dach.

Ratusz w Poznaniu

Attyka to element architektoniczny oznaczony na ilustracji numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Zadanie 8. (0–1)

Przeczytaj tekst w ramce, przyjrzyj się mapie, a następnie zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Powstanie kozackie, na którego czele stał Bohdan Chmielnicki, objęło południowo-wschodnie tereny Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Początkowo Kozacy dążyli do poprawy swojej sytuacji społecznej i ekonomicznej. Potem zaczęli domagać się też niezależności ziem ukraińskich. Uzyskali wsparcie Chanatu Krymskiego. Ostatecznie po kilku latach walk z Polakami porozumieli się z rosyjskim caratem. Wskutek tego Kozacy ogłosili przyłączenie do Rosji kontrolowanych przez nich obszarów leżących nad Dnieprem.

Na skutek zmagani wojennych przedstawionych w tekście Rzeczpospolita utraciła miasto oznaczone na mapie numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Zadanie 9. (0–1)

Przeczytaj tekst w ramce i zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Średniowieczne księgi były przepisywane przez kopistów w skryptoriach. Często przy ozdabianiu rękopisów sięgano po złoto, które nanoszono w formie cienkich płatków. Dlatego też rękopisy były drogie i trudno dostępne. Dopiero dzięki wynalazkowi Jana Gutenberga, złotnika z Moguncji, rozpoczął się przełom w dziejach kultury. Użycie ruchomych czcionek oraz prasy przyczyniło się do zwiększenia kręgu odbiorców tekstów. Pierwszą księgą, którą Gutenberg przygotował w ten sposób, była Biblia. Przeminięła era wędrownych poetów opowiadających historie i skrybów mozolnie przepisujących księgi.

Wynalazek Jana Gutenberga przyczynił się do zwiększenia liczby

- A. złotników zdobiących rękopisy.
- B. poetów recytujących utwory.
- C. skrybów przepisujących księgi.
- D. osób czytających książki.

Zadanie 10. (0–2)

Przeczytaj tekst w ramce i zaznacz poprawne dokończenia zdań.

W II połowie XVIII wieku bunt mieszkańców 13 kolonii w Ameryce Północnej zachwiał potęgą imperium brytyjskiego. Po trudnej, ale zakończonej sukcesem wojnie z Francją, wojska brytyjskie zmierzyły się z armią kolonistów. Konflikt pomiędzy Wielką Brytanią a mieszkańcami 13 kolonii narastał od wielu lat. Coraz zamożniejsi i lepiej wykształceni koloniści uważali, że ich prawa są łamane. W 1776 roku ogłosili Deklarację niepodległości. Odrzucili władzę Wielkiej Brytanii i podjęli walkę, która doprowadziła do powstania Stanów Zjednoczonych Ameryki. Wielka Brytania została zmuszona do uznania nowego państwa i przekazania mu terytoriów na południe od Wielkich Jezior i na wschód od Missisipi.

- I. Przyczyną buntu mieszkańców 13 kolonii było dążenie do
 - A. poszanowania przynależnych im praw.
 - B. odzyskania utraconych terytoriów.
 - C. wzmocnienia imperium brytyjskiego.
- II. Walka kolonistów doprowadziła do
 - A. zwiększenia liczby kolonii brytyjskich w Ameryce Północnej.
 - B. utworzenia nowego państwa w Ameryce Północnej.
 - C. zwycięstwa wojsk francuskich w Ameryce Północnej.

Zadanie 11. (0–1)

Przeczytaj tekst w ramce i zaznacz poprawne dokończenie zdania.

W 1573 roku uchwalono w Rzeczypospolitej Obojga Narodów akt konfederacji warszawskiej. Dokument zapewniał przedstawicielom stanu szlacheckiego tolerancję wyznaniową. Protestanci mogli czuć się w Polsce bezpiecznie, w przeciwieństwie do wielu innych państw europejskich, w których toczono krwawe wojny religijne. Symbolem nietolerancji tych krajów stały się stosy, na których palono wyznawców innych religii.

Rzeczpospolita w XVI wieku jest określana mianem „państwa bez stosów”, ponieważ

- A. zniósła podziały na stany społeczne.
- B. zapewniała szlachcie wolność religijną.
- C. utrzymała dobre relacje z sąsiadami.
- D. prześladowała protestantów.

Zadanie 12. (0–1)

Przeczytaj tekst w ramce i zaznacz poprawne dokończenie zdania.

W 1517 roku Marcin Luter wywiesił na drzwiach kościoła w Wittenberdze 95 tez, w których skrytykował sprzedaż odpustów prowadzoną w Kościele katolickim. Pieniądze pochodzące z tej działalności przeznaczano wówczas na budowę bazyliki św. Piotra w Rzymie. Zakonnik wezwał duchownych do dyskusji. Papież odrzucił postulaty Marcina Lutra i go potępił. Jego wystąpienie stało się początkiem reformacji.

O powstaniu ruchu zwanego reformacją zdecydowało

- A. zmniejszenie dochodów papieżstwa.
- B. zaprzestanie budowy bazyliki w Rzymie.
- C. sprzedawanie odpustów wiernym.
- D. obłożenie klątwą sprzedawców odpustów.

Zadanie 13. (0–1)

Przeczytaj tekst w ramce i wykonaj polecenie.

Po śmierci Zygmunta Augusta szlachta stanęła wobec konieczności wyboru króla. [...] W okresie pierwszego bezkrólewia uchwalono Artykuły henrykowskie [1573], których nazwa pochodzi od imienia pierwszego polskiego króla elekcyjnego – Henryka Walezego. [...] musiał je przed koronacją zaprzysiąc każdy król Polski. Głównymi zasadami tego aktu prawnego było zagwarantowanie wolnej elekcji, [...] prowadzenia polityki zagranicznej w porozumieniu z senatem, niezwoływanie pospolitego ruszenia bez zgody sejmu [...].

Źródło: W. Kalwat, *Artykuły henrykowskie i pacta conventa*, 2011, www.wilanow-palac.pl [dostęp: 16.03.2020].

Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie 1. albo 2.

Szlachta, uchwalając Artykuły henrykowskie, chciała

- A. wzmocnić pozycję króla w państwie,
 - B. osłabić pozycję króla w państwie,
- dlatego na mocy tego aktu prawnego
- 1. decyzje władcy były uzależnione od zgody sejm.
 - 2. przywrócono w Polsce dziedziczość tronu.

Zadanie 14. (0–1)

Przeczytaj tekst w ramce i zaznacz poprawne dokończenie zdania.

„Potrafię projektować budynki publiczne bądź prywatne, nie ustępując przy tym najlepszym architektom. Znam sposób na wybieranie wody z fosy podczas oblężenia; potrafię też budować mosty oblężnicze, kryte przejścia, drabiny i wszelkie inne narzędzia potrzebne do szturm. Potrafię też skonstruować przenośne działa zasypujące wroga gradem małych kamieni, buchające dymem, na którego widok nieprzyjaciela ogarniają popłoch i zamieszanie” – reklamował się młody, trzydziestoletni Leonardo da Vinci przed swoim przyszłym patronem w Mediolanie w 1482 r.

Źródło: S. Zdziebłowski, *Leonardo da Vinci...*, 2019, naukawpolsce.pap.pl [dostęp: 16.03.2020].

Biorąc za wzór Leonarda da Vinci, *człowiekiem renesansu* nazywamy osobę

- A. praktyczną i zaradną.
- B. przebojową i odważną.
- C. zarozumiałą i przemądrzałą.
- D. wszechstronną i utalentowaną.

Zadanie 15. (0–2)

Przeczytaj tekst w ramce i zaznacz poprawne dokończenia zdań.

Połączone unią kraje miały odtąd jednego władcę wspólnie wybranego przez oba narody i tylko raz koronowanego w Krakowie; wspólny sejm – walny – obradujący w Warszawie, gdzie posłowie litewscy w liczbie 48 zasiadali obok 114 posłów koronnych, i senat (113 senatorów polskich i 27 litewskich [...]) [...], wspólną obronę, politykę zagraniczną i monetę (lecz z odrębnymi stemplami – na Litwie herb Pogoń). Zabezpieczono odrębność Litwy przez zachowanie tytułów, dostojęstw i urzędów centralnych przy zagwarantowaniu równości Wielkiego Księstwa wobec Korony.

Źródło: H. Wajs, *Unia...*, Warszawa 2017, s. 12, agad.gov.pl [dostęp: 16.03.2020].

I. Na mocy umowy ustanawiającej unię oba kraje zachowały odrębne

- A. sejmy.
- B. urzędy.

II. Z przytoczonego tekstu wynika, że Polska i Litwa zawarły unię

- C. realną.
- D. personalną.

HISTORIA

.....

Test składa się z 15 zadań. Czytaj uważnie treść poleceń. Wybierz poprawną odpowiedź i zamaluj znajdujący się obok niej kwadracik. Jeśli się pomylisz, otocz kółkiem błędnie zamalowany kwadracik i zamaluj właściwy.

Zadanie 1. (0–1)

Przeczytaj tekst w ramce i zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Sobór w Trydencie został zwołany przez papieża Pawła III w odpowiedzi na reformację. Nastąpiło to 28 lat po wystąpieniu Marcina Lutra przeciwko sprzedaży odpustów. Obrady soboru przebiegały w trzech turach. Każda z nich odbywała się za pontyfikatu innego papieża. Po śmierci papieża Pawła III w 1549 roku pracami soboru kierował Juliusz III, a następnie Pius IV.

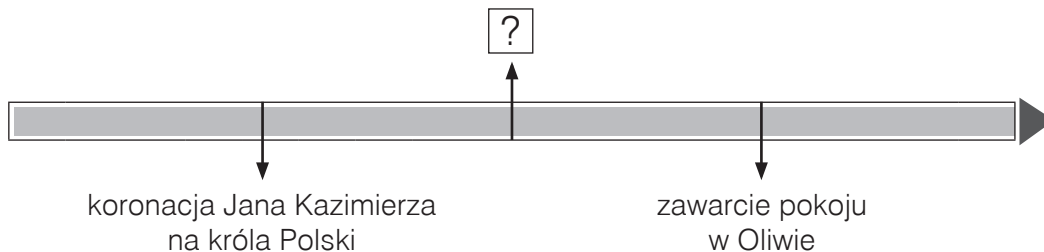
Prace soboru trydenckiego rozpoczęły się w

- A. II połowie XV wieku.
- B. I połowie XVI wieku.
- C. II połowie XVI wieku.
- D. I połowie XVII wieku.

Zadanie 2. (0–1)

Przeczytaj tekst, przyjrzyj się osi czasu i zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Za panowania Zygmunta II Augusta Rzeczpospolita przyłączyła Inflanty i umocniła swoją pozycję nad Morzem Bałtyckim. Za rządów króla Zygmunta III Wazy wojska polskie i litewskie odniosły wielkie zwycięstwa pod Kircholmem i Oliwą, ale straciły kontrolę nad dużą częścią Inflant. Za Jana II Kazimierza armia szwedzka zajęła znaczącą część terytorium Rzeczypospolitej. Jednak Szwedzi nie zdołali zdobyć Jasnej Góry. Był to punkt zwrotny w przebiegu wojny zakończonej podpisaniem pokoju w Oliwie. Na jego mocy – mimo wycofania się obcych wojsk – Rzeczpospolita zrzekła się prawa do Inflant.

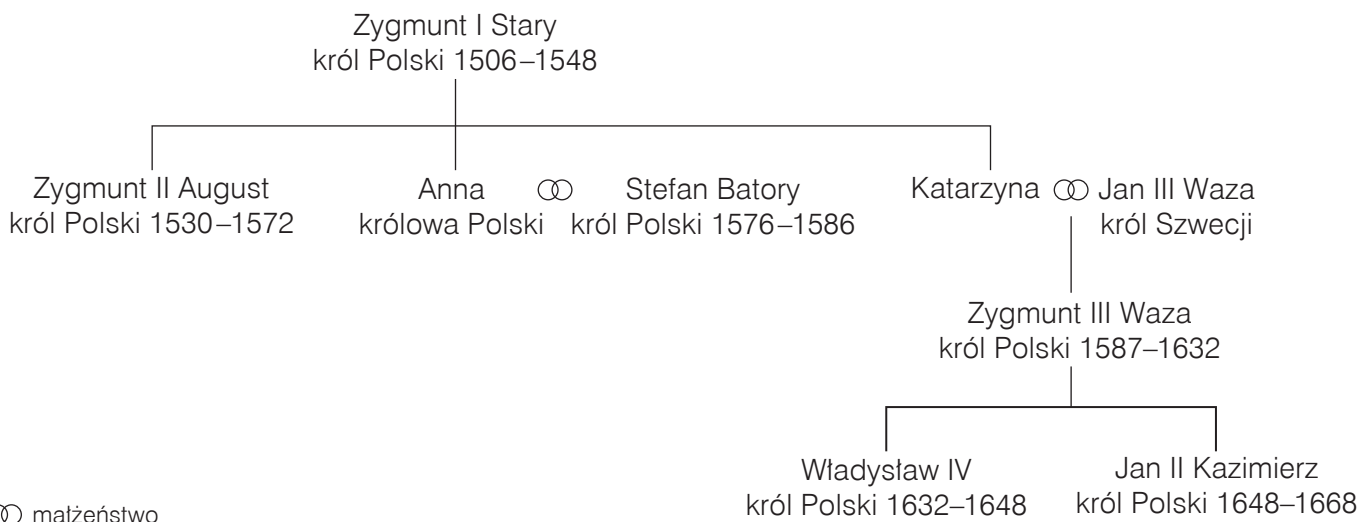
Wydarzenie, które zaznaczono na osi czasu znakiem zapytania, to

- A. zajęcie północnych Inflant przez Szwecję.
- B. pokonanie floty szwedzkiej w bitwie pod Oliwą.
- C. oblężenie przez Szwedów klasztoru na Jasnej Górze.
- D. przyłączenie Inflant do Rzeczypospolitej Obojga Narodów.

Zadanie 3. (0–1)

Przeczytaj tekst w ramce, przyjrzyj się tablicy genealogicznej i zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Wielką smutą nazwano jeden z najtrudniejszych okresów w dziejach Rosji. Pod rządami Borysa Godunowa, który objął władzę u schyłku XVI wieku, państwo pogrążyło się w chaosie. Kryzys zakończył się w pierwszym ćwierćwieczu XVII wieku, kiedy na tron w Moskwie wstąpił Michał Romanow.

W czasie gdy w Rosji trwała *wielka smuta*, w Polsce panował

- A. syn Zygmunta I Starego.
- B. mąż córki Zygmunta I Starego.
- C. wnuk Zygmunta I Starego.
- D. prawnuk Zygmunta I Starego.

Zadanie 4. (0–1)

Przeczytaj tekst w ramce i wykonaj polecenie.

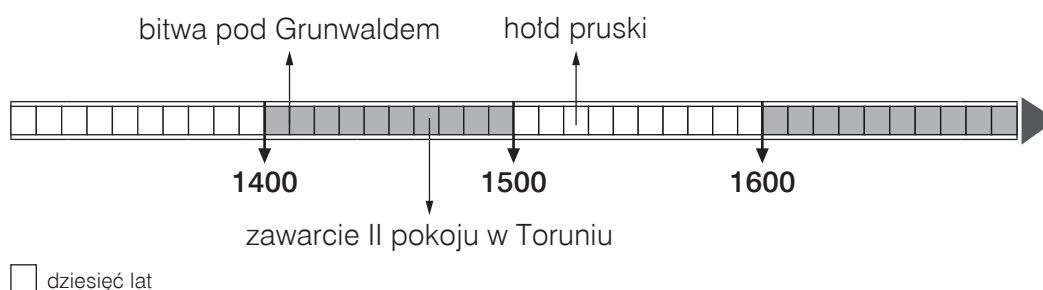
Na przełomie XV i XVI wieku europejscy żeglarze odkrywali nieznanne szlaki wodne. Drogę dookoła świata wyznaczyła wyprawa Ferdynanda Magellana. W 1519 roku ten portugalski żeglarz skierował na zachód swoje statki wypływające z Hiszpanii, podobnie jak to zrobił 27 lat wcześniej Krzysztof Kolumb. Żeglarze Magellana przepłynęli Ocean Atlantycki oraz – jako pierwsi Europejczycy – Ocean Spokojny. Następnie po przepłynięciu Oceanu Indyjskiego, który w 1498 roku pokonała wyprawa Vasco da Gamy, dotarli do wybrzeży Afryki. Po trzech latach do portu w Hiszpanii powrócilo zaledwie kilkunastu uczestników tej podróży. Nie było wśród nich Ferdynanda Magellana.

Zaznacz ciąg wydarzeń ułożonych w kolejności chronologicznej.

- A. dotarcie pierwszej wyprawy Krzysztofa Kolumba do Ameryki → rozpoczęcie wyprawy Ferdynanda Magellana dookoła świata → wpłynięcie wyprawy Vasco da Gamy na Ocean Indyjski
- B. wpłynięcie wyprawy Vasco da Gamy na Ocean Indyjski → rozpoczęcie wyprawy Ferdynanda Magellana dookoła świata → dotarcie pierwszej wyprawy Krzysztofa Kolumba do Ameryki
- C. dotarcie pierwszej wyprawy Krzysztofa Kolumba do Ameryki → wpłynięcie wyprawy Vasco da Gamy na Ocean Indyjski → rozpoczęcie wyprawy Ferdynanda Magellana dookoła świata
- D. rozpoczęcie wyprawy Ferdynanda Magellana dookoła świata → dotarcie pierwszej wyprawy Krzysztofa Kolumba do Ameryki → wpłynięcie wyprawy Vasco da Gamy na Ocean Indyjski

Zadanie 5. (0–2)

Przyjrzyj się osi czasu i wykonaj polecenie.

Zaznacz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

I. II pokój w Toruniu podpisano w 1411 roku.

TAK

NIE

II. Od bitwy pod Grunwaldem do hołdu pruskiego upłynęło ponad sto lat.

TAK

NIE

Zadanie 6. (0–1)

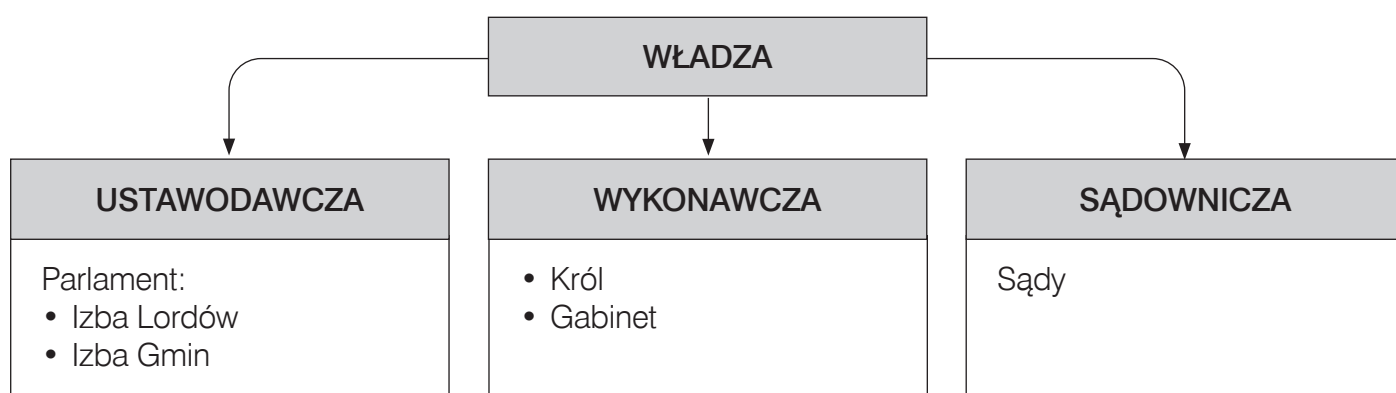
Przeczytaj tekst w ramce, przyjrzyj się ilustracji i zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Karol Monteskiusz, *O duchu praw*

W każdym państwie istnieją trzy rodzaje władzy [...]. Mocą pierwszej [...] prawodawca stanowi prawa na jakiś czas albo na zawsze i poprawia albo usuwa te, które istnieją. Mocą drugiej wydaje wojny lub zawiera pokój, wysyła lub przyjmuje poselstwa, umacnia bezpieczeństwo, uprzedza najazdy. Mocą trzeciej karze zbrodnie lub sędzi spory poddanych. Tę ostatnią władzę można nazwać władzą sądenia; drugą zaś po prostu władzą wykonawczą państwa.

Źródło: Monteskiusz, *O duchu praw*, tłum. T. Boy-Żeleński, księga XI, rozdział VI, s. 81, www.wolnelektury.pl [dostęp: 6.03.2020].

USTRÓJ ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA WIELKIEJ BRYTANII

W Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii przyjmowanie przedstawicieli obcych państw należało do uprawnień

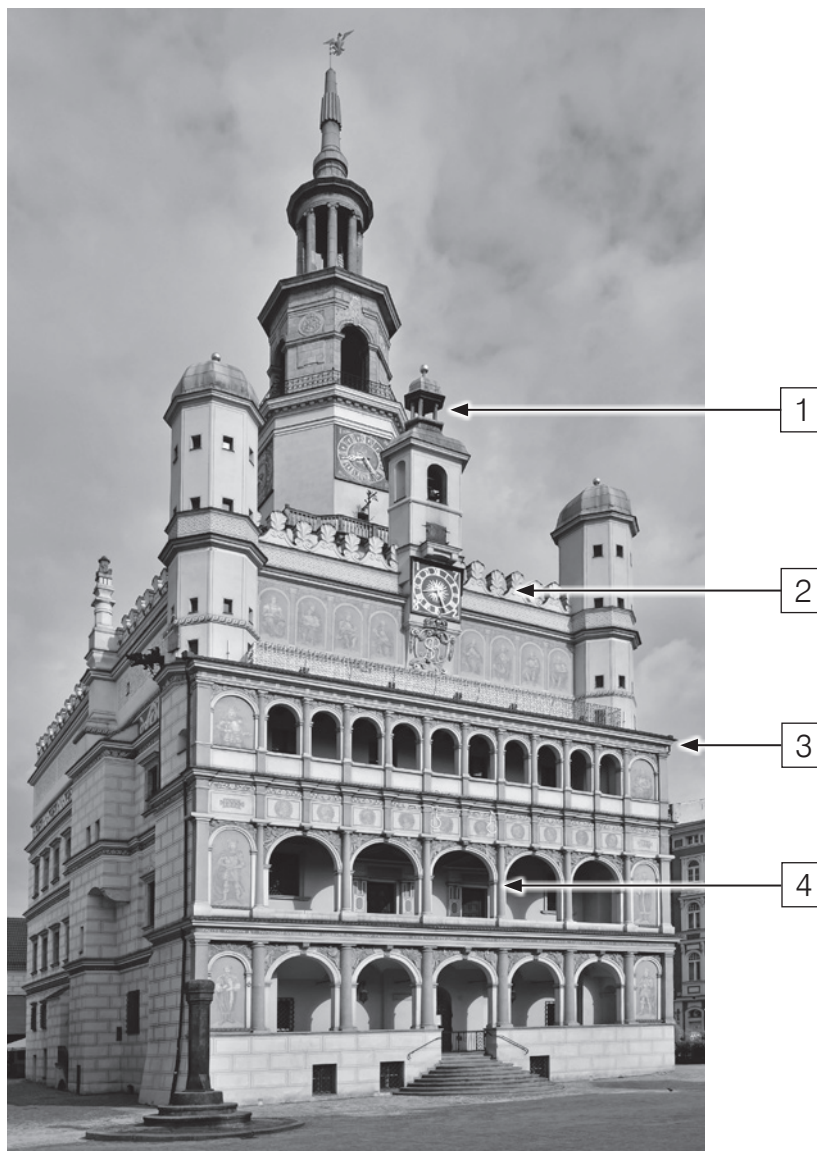
- A. Izby Lordów.
- B. Izby Gmin.
- C. króla.
- D. sądów.

Zadanie 7. (0–1)

Przeczytaj informacje w ramce, przyjrzyj się ilustracji, a następnie zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Attyka to charakterystyczny element renesansowych budowli. Występowała najczęściej w formie dekoracyjnej ścianki. Ozdabiała górną część budynku i zastępowała dach.

Ratusz w Poznaniu

Attyka to element architektoniczny oznaczony na ilustracji numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Zadanie 8. (0–1)

Przeczytaj tekst w ramce, przyjrzyj się mapie, a następnie zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Powstanie kozackie, na którego czele stał Bohdan Chmielnicki, objęło południowo-wschodnie tereny Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Początkowo Kozacy dążyli do poprawy swojej sytuacji społecznej i ekonomicznej. Potem zaczęli domagać się też niezależności ziem ukraińskich. Uzyskali wsparcie Chanatu Krymskiego. Ostatecznie po kilku latach walk z Polakami porozumieli się z rosyjskim carem. Wskutek tego Kozacy ogłosili przyłączenie do Rosji kontrolowanych przez nich obszarów leżących nad Dnieprem.

Na skutek zmagających wojennych przedstawionych w tekście Rzeczpospolita utraciła miasto oznaczone na mapie numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Zadanie 9. (0–1)

Przeczytaj tekst w ramce i zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Średniowieczne księgi były przepisywane przez kopistów w skryptoriach. Często przy ozdabianiu rękopisów sięgano po złoto, które nanoszono w formie cienkich płatków. Dlatego też rękopisy były drogie i trudno dostępne. Dopiero dzięki wynalazkowi Jana Gutenberga, złotnika z Moguncji, rozpoczął się przełom w dziejach kultury. Użycie ruchomych czcionek oraz prasy przyczyniło się do zwiększenia kręgu odbiorców tekstów. Pierwszą księgą, którą Gutenberg przygotował w ten sposób, była Biblia. Przeminięła era wędrownych poetów opowiadających historie i skrybów mozolnie przepisujących księgi.

Wynalazek Jana Gutenberga przyczynił się do zwiększenia liczby

- A. złotników zdobiących rękopisy.
- B. skrybów przepisujących księgi.
- C. poetów recytujących utwory.
- D. osób czytających książki.

Zadanie 10. (0–2)

Przeczytaj tekst w ramce i zaznacz poprawne dokończenia zdań.

W II połowie XVIII wieku bunt mieszkańców 13 kolonii w Ameryce Północnej zachwiał potęgą imperium brytyjskiego. Po trudnej, ale zakończonej sukcesem wojnie z Francją, wojska brytyjskie zmierzyły się z armią kolonistów. Konflikt pomiędzy Wielką Brytanią a mieszkańcami 13 kolonii narastał od wielu lat. Coraz zamożniejsi i lepiej wykształceni koloniści uważali, że ich prawa są łamane. W 1776 roku ogłosili Deklarację niepodległości. Odrzucili władzę Wielkiej Brytanii i podjęli walkę, która doprowadziła do powstania Stanów Zjednoczonych Ameryki. Wielka Brytania została zmuszona do uznania nowego państwa i przekazania mu terytoriów na południe od Wielkich Jezior i na wschód od Missisipi.

- I. Przyczyną buntu mieszkańców 13 kolonii było dążenie do
 - A. poszanowania przynależnych im praw.
 - B. wzmocnienia imperium brytyjskiego.
 - C. odzyskania utraconych terytoriów.
- II. Walka kolonistów doprowadziła do
 - A. zwycięstwa wojsk francuskich w Ameryce Północnej.
 - B. utworzenia nowego państwa w Ameryce Północnej.
 - C. zwiększenia liczby kolonii brytyjskich w Ameryce Północnej.

Zadanie 11. (0–1)

Przeczytaj tekst w ramce i zaznacz poprawne dokończenie zdania.

W 1573 roku uchwalono w Rzeczypospolitej Obojga Narodów akt konfederacji warszawskiej. Dokument zapewniał przedstawicielom stanu szlacheckiego tolerancję wyznaniową. Protestanci mogli czuć się w Polsce bezpiecznie, w przeciwieństwie do wielu innych państw europejskich, w których toczono krwawe wojny religijne. Symbolem nietolerancji tych krajów stały się stosy, na których palono wyznawców innych religii.

Rzeczpospolita w XVI wieku jest określana mianem „państwa bez stosów”, ponieważ

- A. utrzymała dobre relacje z sąsiadami.
- B. prześladowała protestantów.
- C. zapewniała szlachcie wolność religijną.
- D. zniósła podziały na stany społeczne.

Zadanie 12. (0–1)

Przeczytaj tekst w ramce i zaznacz poprawne dokończenie zdania.

W 1517 roku Marcin Luter wywiesił na drzwiach kościoła w Wittenberdze 95 tez, w których skrytykował sprzedaż odpustów prowadzoną w Kościele katolickim. Pieniądze pochodzące z tej działalności przeznaczano wówczas na budowę bazyliki św. Piotra w Rzymie. Zakonnik wezwał duchownych do dyskusji. Papież odrzucił postulaty Marcina Lutra i go potępił. Jego wystąpienie stało się początkiem reformacji.

O powstaniu ruchu zwanego reformacją zdecydowało

- A. zmniejszenie dochodów papieżstwa.
- B. zaprzestanie budowy bazyliki w Rzymie.
- C. obłożenie klątwą sprzedawców odpustów.
- D. sprzedawanie odpustów wiernym.

Zadanie 13. (0–1)

Przeczytaj tekst w ramce i wykonaj polecenie.

Po śmierci Zygmunta Augusta szlachta stanęła wobec konieczności wyboru króla. [...] W okresie pierwszego bezkrólewia uchwalono Artykuły henrykowskie [1573], których nazwa pochodzi od imienia pierwszego polskiego króla elekcyjnego – Henryka Walezego. [...] musiał je przed koronacją zaprzysiąc każdy król Polski. Głównymi zasadami tego aktu prawnego było zagwarantowanie wolnej elekcji, [...] prowadzenia polityki zagranicznej w porozumieniu z senatem, niezwoływanie pospolitego ruszenia bez zgody sejmu [...].

Źródło: W. Kalwat, *Artykuły henrykowskie i pacta conventa*, 2011, www.wilanow-palac.pl [dostęp: 16.03.2020].

Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie 1. albo 2.

Szlachta, uchwalając Artykuły henrykowskie, chciała

- A. wzmocnić pozycję króla w państwie,
 - B. osłabić pozycję króla w państwie,
- dlatego na mocy tego aktu prawnego
- 1. przywrócono w Polsce dziedziczość tronu.
 - 2. decyzje władcy były uzależnione od zgody sejm.

Zadanie 14. (0–1)

Przeczytaj tekst w ramce i zaznacz poprawne dokończenie zdania.

„Potrafię projektować budynki publiczne bądź prywatne, nie ustępując przy tym najlepszym architektom. Znam sposób na wybieranie wody z fosy podczas oblężenia; potrafię też budować mosty oblężnicze, kryte przejścia, drabiny i wszelkie inne narzędzia potrzebne do szturmu. Potrafię też skonstruować przenośne działa zasypujące wroga gradem małych kamieni, buchające dymem, na którego widok nieprzyjaciela ogarniają popłoch i zamieszanie” – reklamował się młody, trzydziestoletni Leonardo da Vinci przed swoim przyszłym patronem w Mediolanie w 1482 r.

Źródło: S. Zdziebłowski, *Leonardo da Vinci...*, 2019, naukawpolsce.pap.pl [dostęp: 16.03.2020].

Biorąc za wzór Leonarda da Vinci, *człowiekiem renesansu* nazywamy osobę

- A. wszechstronną i utalentowaną.
- B. zarozumiałą i przemądrzałą.
- C. przebojową i odważną.
- D. praktyczną i zaradną.

Zadanie 15. (0–2)

Przeczytaj tekst w ramce i zaznacz poprawne dokończenia zdań.

Połączone unią kraje miały odtąd jednego władcę wspólnie wybranego przez oba narody i tylko raz koronowanego w Krakowie; wspólny sejm – walny – obradujący w Warszawie, gdzie posłowie litewscy w liczbie 48 zasiadali obok 114 posłów koronnych, i senat (113 senatorów polskich i 27 litewskich [...]) [...], wspólną obronę, politykę zagraniczną i monetę (lecz z odrębnymi stemplami – na Litwie herb Pogoń). Zabezpieczono odrębność Litwy przez zachowanie tytułów, dostojęstw i urzędów centralnych przy zagwarantowaniu równości Wielkiego Księstwa wobec Korony.

Źródło: H. Wajs, *Unia...*, Warszawa 2017, s. 12, agad.gov.pl [dostęp: 16.03.2020].

I. Na mocy umowy ustanawiającej unię oba kraje zachowały odrębne

- A. sejmy.
- B. urzędy.

II. Z przytoczonego tekstu wynika, że Polska i Litwa zawarły unię

- C. realną.
- D. personalną.